

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดในพื้นที่
ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อผู้เขียน ว่าที่ร้อยตรี บรรพต คงเทียน

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาทศน์ อินทรคัมภร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ
นาย มาโนช หงษ์พร้อมญาติ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ณ ลำปาง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดในพื้นที่ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดในพื้นที่ ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด จำนวน 70 คน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และใช้สถิติวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 49 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสดเฉลี่ยประมาณ 17 ปี เกษตรกรมีขนาดพื้นที่เลี้ยงปลาสด 11 – 20 ไร่มากที่สุด โดยมีขนาดพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 30 ไร่ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.5 คน มีรายได้จากการขายผลผลิตปลาสดเฉลี่ยประมาณ 150,000 บาท และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.1 ไม่เคยได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ แต่ร้อยละ 42.9 มีการติดต่อกับ

เพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 92.9 มีการได้รับข่าวสารน้อย โดยมีการได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้านมากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง

การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มี การยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการเลี้ยงปลาสลิดน้อย ในขณะที่ด้านการให้อาหารปลาสลิดส่วนใหญ่ มีการยอมรับเทคโนโลยีมาก ด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูปลาสลิดมีการยอมรับเทคโนโลยีน้อย ในด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสลิด มีการยอมรับเทคโนโลยีมากและการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดของเกษตรกร (ในภาพรวม) อยู่ในระดับการยอมรับเทคโนโลยีน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้จากการเลี้ยงปลาสลิดมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสลิด นอกจากนั้นรายได้จากการเลี้ยงปลาสลิดและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับ การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิด ด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูปลาสลิด ส่วนประสบการณ์การเลี้ยงปลาสลิด และการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสลิด และ ยังพบว่ารายได้จากการเลี้ยงปลาสลิดเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิด (ในภาพรวม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปลาสลิดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรประสบปัญหา ด้านการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูร้อน ปัญหาด้านศัตรูปลาสลิด ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองและค่าเช่าที่ดินสูง ปัญหาน้ำเสีย ขาดแคลนแรงงาน ขาดแคลนเงินทุนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง ค่าจ้างแรงงานแพง พ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิต ขาดแคลนพันธุ์ปลาสลิด รวมทั้งการขาดแคลนข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสลิด ตามลำดับ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการจัดทำแผนสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ แก่เกษตรกร ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรและความรู้ข่าวสารและเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดในด้านการผลิต แปรรูป และการจำหน่ายแก่เกษตรกร ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาผลตอบแทนการเลี้ยงปลาสลิด ควรมีการศึกษาถึงระบบนิเวศในพื้นที่ที่จะเลี้ยงปลาสลิดและควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านการแปรรูปปลาสลิดเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตดังกล่าว

Independent Study Title	Factors Affecting the Technology Adoption for Snakeskin Gourami (<i>Trichogaster pectoradis</i>) Culture, Bang Bo Sub-district, Bang Bo District, Samut Prakan Province		
Author	Acting Sub-Lieutenant Banpot Kongtean		
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension		
Examining Committee			
	Asst. Prof. Dr. Wallratat	Intaruccomporn	Chairman
	Assoc. Prof. Dr. Paiboon	Suthasupa	Member
	Mr. Manoj	Hongpromyart	Member
	Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Member

Abstract

The objectives of this research were to study factors affecting the adoption of Snakeskin Gourami (*Trichogaster pectoradis*) fish Culture technology Snakeskin Gourami fish farmers in Bang Bo Sub-district, Bang Bo District, Samut Prakan Province and of find out problems and obstacles of Snakeskin Gourami fish farmers.

Samples used in this study were 70 Snakeskin Gourami fish farmers in out of 171 total population in Bang Bo Sub-district, Bang Bo District, Samut Prakan Province, Data was collected through questionnaires and analyzed by using descriptive statistics. Statistical techniques used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, weight mean score and Chi-square test.

From research findings, it was found that most fish farmers had average 49 years old, finished primary education (primary 4) with 17 years of fish raising experience on average. Fish farmers had average fish farm for 30 rais with average 2.5 family labours and average annual income 150,000 Baht. Most farmers (77 per cent) never contact with extension workers but 43 per cent had contacted with neighbours (more than 5 times per month) and obtained information from neighbours at medium level.

Most farmers adopted fish culture technology at minimum level while feeding technology at high level, pest control technology at minimum level, fish catching technology at high level. But fish culture technology adoption (as a whole) was at low level.

From hypothesis testing, it was found that annual income was statistically related to feeding technology. Besides, annual income and extension contact were also related to pest and diseases protection technology while fish raising experience and neighbour contact were related to fish catching technology. However, it was found that only annual income was statistically related to the adoption on fish culture technology (as a whole).

As for farmers' problems and obstacles found were, water shortage in summer, fish pest, lack of ownership of farm land and high rent, water pollution, lack of labour and capital and high rate of interest, high wages, middlemen exploitation, lack of fish fingerlings as well as lack of information on fish culture. It is suggested that the Provincial Fishery office at Samut Prakan should make supporting input factors plan for farmers, should promote fish farmer groups and information technology on fish culture, e.g. production, processing and marketing for farmers. Further recommendations should be to study cost and return of fish raising, eco-system of fish raising areas and fish processing in order to increase value-added of the products.